

Güneşe Geçit Yok

Elk. Müh. Mustafa S. Çınarlı
mustafa.cinarli@emo.org.tr

Gelecekte elektrik enerjisinin elde edilmesinde hangi yöntemleri tercih etmemiz gerektiğini ülke genelinde tartışma olanağı bulamadık henüz. El yordamı ile çalışmalarını sürdürüyoruz. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yayınlamış olduğu projeksiyon çalışmalarına göre gelecekte de ağırlıklı olarak doğalgaz ve kömürden elektrik enerjisi üretmeye devam edeceğiz. Enerji kaynaklarını güneş, rüzgar, biyokütle gibi alanlarda çeşitlendirmeden oldukça uzağız.

Enerji Bakanı tarafından yenilenebilir enerji eylem planı açıklanırken GES projelerinin hayata geçirilmesinde "bir kısım RES'lerdeki gibi sonuçlarla karşılaşmamak lazım" denmişti. Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerji üretimi konusunda ülkemizde yıllardır akılcı ve sağlıklı bir politika üretilmediğine işaret etti. Kullanılacak yerli üretim bileşenler konusunda ulusal bir politikanın olmayacağını ilk büyük işareti yenilenebilir enerji yasa tasarısının üniversiteler, meslek odaları, sektör dernekleri, sanayi odaları ve meclisteki tüm partiler tarafından (eksiklerine karşın) desteklenirken hükümet tarafından mecliste geri çekilmesi ile belli olmuştu.

TEİAŞ, bugüne kadar güneş enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılan önlisans başvurularına ilişkin 4 (!) yarışma düzenledi. Yarışmaya katılan şirketlerin teklifleri, üretim tesisinin ilk ünitesinin geçici kabulünün yapıldığı tarihten başlamak üzere en fazla 3 yıl içerisinde birim megavat başına TEİAŞ'a katkı payı ödeme taahhüdüne göre değerlendiriliyor. Şirketler, "sorma ver" şeklindeki katkı payı tutarını, üretim tesisinin ilk ünitesinin geçici kabulünün yapıldığı ta-

rihten başlamak üzere 3 yıl içerisinde ve yıllık eşit taksitler şeklinde TEİAŞ'a ödeyecek.

Yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesi kapsamında güneş enerjisi santrali yatırımlarında, sisteme elektrik verilmeye başlandığı tarihten itibaren 10 yıl süreyle 13,3 dolar cent üzerinden alım garantisi bulunuyor. Bu sürenin ilk beş yılında, yerli ekipman durum belgesine sahip ürün kullanılması halinde bu miktar yükselebiliyor.

1. Paket : **Elazığ** 8 MW (827.000 TL/MW), Erzurum 5 MW (4,9 MW 68.000 TL/MW)

2. Paket : **Siirt-Batman-Mardin**: 9 MW (611.500 TL/MWp), **Şanlıurfa Diyarbakır**: 7 MW (1.591.000 TL/MWp) **Antalya-1**: 18,61 MW (1.503.000 TL/MWp) 26 MW (1.040.000 TL/MWp), **Antalya Akseki**: 23,4 MW (1.140.000 TL/MWp) - 9 MW (1.112.000 TL/MWp), **Muğla-Aydın**: 6 MW (1.591.080 TL/MWp)- 20 MW (4 MW 1.257.000 TL/MWp, **Denizli**: 5 MW (1.606.000 TL/MWp), 10 MW (1.450.000 TL/MWp) 15 MW (3 MW - 1.260.000 TL/MWp), **Burdur**: 6 MW (1.723.670 TL/MWp) 26 MW (1.515.072 TL/MWp)

3. Paket : **Konya 1**: 1 5 MW (2.510.000 TL/MW) 9.9 MW (2.153.000 TL/MW) 18 MW (1.756.055 TL/MW) 13.1 MW (1.602.000 TL/MW), Konya 2: 6 MW (2.510.000 TL/MW) 9.98 MW (2.053.000 TL/MW) 9.98 MW (2.053.000 TL/MW) 9,8 MW (2.026.127 TL/MW) 8 MW (1.914.000 TL/MW)

4. Paket : **Adana Osmaniye** 9MW (2.004.999 TL/MW), **Sivas** 9 MW (1.888.008 TL/MW), **Kayseri** 25 MW (15 MW: 2.511.051 TL/MW - 10 MW:1.957.000 TL/MW), **Niğde Nevşehir** 26 MW (2.720.000 TL/MW)

GES projelerindeki artışa bağlı olarak bir kamu kurumu olarak Tedaş, proje onayında ve tesis kabulünde kamu yararını bir kenara bırakmış ve deyim yerinde ise fırsatı ticarete çevirmekten geri kalmamıştır. EMO tarafından bu çarpık uygulama dava konusu edilmiş ve bu işlemin gelir getirici bir çalışma olmaktan çıkarılarak enerji politikalarını geleceği için sağlıklı ve modern bir anlayışın hayata geçirilmesi istenmiştir.

Yapılması gereken ölçümler, doğru malzeme seçimi, enerji alanında dışa bağımlılığı azaltacak uygulamalar, toplum yararına projelerin hayata geçirilmesi ve Çevre Etki Değerlendirme (ÇED) süreçlerine mutlaka uyulması konularında gerekli tartışma ortamının en kısa sürede oluşturulması gereklidir.

Güneş enerjisinden elektrik üretilmesi ile ilgili olarak tek yapılan; bu alanın piyasalaştırılarak sadece bedel üzerinden bir yarışma gerçekleştirilmesi olmuştur. Tümlşik bir politika olarak; kullanılacak malzemelerin yerli üretiminin sağlanması, iletim hatlarında ve trafo merkezlerinin yeniden planlanması ve tesisi, şebeke anlayışının geliştirilmesi, DC yüksek gerilim hattının planlanması gibi bölümleri tartışılmamış, sadece santral ihaleleri (yarışma) gerçekleştirilerek göstermelik hedeflere varmak için çalışıyormuş gibi yapılmıştır.

Elektrik enerji üretirken hem yaşanabilir çevreyi koruyan hem de yaşamsal öneme sahip suya sahip çıkan yöntemleri ve proje hayata geçirme konusunda, talan ve fırsatçılığa izin vermeyen çözümler geliştirilmelidir.